

A close-up, profile view of a woman with short, wavy brown hair, looking slightly to the left. She is wearing a black turtleneck sweater under a colorful, patterned jacket with blue, red, and gold embroidery. She also wears a red beaded necklace and a red woven bracelet on her left wrist.

KENNIS- EN HANDELINGSBASIS

FLORINELA PETCU
VORMINGPLUS
regio ANTWERPEN

Er zit een groot verschil tussen een theoretisch kader en het effectief aangaan van uitdagingen voor en met een groep. Dag in, dag uit moet het omzetten van theorie naar praktijk je aandacht krijgen, zodat je omgang met mensen steeds beter, steeds uitnodigender kan worden. Zeker als het om kwetsbare doelgroepen gaat, is theoretische kennis alleen niet voldoende.

Sociaal-cultureel werk is veel meer dan opleiding en studie. Het is de realisatie van je persoonlijkheid, talent en voorgeschiedenis en de mate waarin je erin slaagt die dienstbaar te maken voor anderen. Kennis komt niet alleen uit boeken maar ook uit de praktijk en het leven zelf. De combinatie van academische en praktische wijsheid en vooral; het durven leren van elkaar. Ze vormen sterke pijlers voor de body of knowledge die het sociaal-cultureel handelen ondersteunt.

LEREN EN BLIJVEN LEREN, UIT DE BOEKEN EN VAN ELKAAR

Florinela Petcu is “mama van twee fantastische kinderen en grotere zus van twee zussen en een broer”. Met hen deelt ze haar geboorteland Roemenië en Roma-roots. Het zijn, zegt ze, “de deeltentiteiten die me maken tot wie ik ben”. Florinela werkt als sociaal-cultureel werker bij Vormingplus in Antwerpen, de stad waar ze ook woont. Ze genoot een opleiding als taalkundige, maar schoolde zich in een vormingstraject en met een pak praktijkervaring om naar sociaal-cultureel werk. Een bijzonder traject dat haar kennis- en handelingsbasis bepaalt.

Niet toevallig vormen de thema's taal en integratie het startpunt én de rode draad doorheen de carrière van Florinela. In haar opleiding Romaanse talen studeerde ze in Roemenië Frans, Italiaans en Roemeens. In België voegde ze er met een manama ook literatuur van de Europese talen aan toe. Haar academische opleiding ligt ver af van de praktische vaardigheden die ze vandaag als sociaal-cultureel werker inzet, maar ze voedt wel nog steeds haar interesse en inspireert zo de projecten die ze aanpakt. Met haar inzicht in taalkunde bracht Florinela ook een pak gespecialiseerde kennis over taalverwerving mee en de vaardigheid om bijvoorbeeld met uiteenlopende anderstalige doelgroepen om te gaan.

BODY OF KNOWLEDGE AND SKILLS

Florinela weet als geen ander hoe het voelt om als volwassene een tweede taal te moeten leren. Als ervaringsdeskundige voelt ze heel goed aan hoe je voor een groep gaat staan die weinig of geen kennis van de gedeelde taal heeft. Als ze de valkuilen en moeilijkheden beschrijft om een gesprek met deze doelgroepen te voeren is een bevlogen groepswerkster aan het woord, maar tegelijk voel je ook haar stevige kennis over taal en het effect van haar eigen ervaring. Ze heeft het over “het belang van klare taal, van korte en duidelijke zinsbouw en over het voordeel van internationale

leenwoorden die helpen om de ingewikkelde samenstellingen in het Nederlands te omzeilen”. Florinela combineert basiskennis van agogische processen met haar eigen ervaring en met haar competenties om te communiceren en te werken met groepen en gemeenschappen. Zo versterkt ze op een heel vanzelfsprekende manier de mogelijkheden van nieuwkomers om te communiceren in hun nieuwe leefomgeving.

Florinela deelt nog wel meer herkenning en ervaring met de doelgroepen waarmee ze vandaag samenwerkt. Ze benoemt “het lange traject om zich thuis te voelen hier en de moeilijkheden om een job te vinden”. Het zijn elementen die voor haar de weg naar het sociaal-cultureel werk plaveiden. Maar voor ze zover was, richtte ze zelf een Roemeens-Belgische vereniging op. Ze kijkt op dat avontuur terug als naar een stage, de brug die de stap naar het sociaal-cultureel werk vervulde. De praktische wijsheid die Florinela al doende ontwikkelde, komt haar als sociaal-cultureel werker goed van pas. Het helpt haar om vlot te anticiperen op nieuwe en concrete uitdagingen en contexten.

Voor ze definitief naar het sociaal-cultureel werk overstapte, volgde Florinela bij Socius een opleiding voor nieuwkomers in de sector. Ze nam er vooral veel informatie uit mee over de samenstelling van het werkveld en de manier waarop je voor groepen kan staan: belangrijke onderdelen van de body of knowledge and skills van sociaal-cultureel werkers.

PRAKTISCHE WIJSHEID

Maar ook haar intuïtie, een kenmerk van praktische wijsheid, helpt haar in de loop der jaren steeds beter om mensen en groepen goed aan te voelen. Florinela beschrijft de verhouding tussen beide heel lyrisch: “intuïtie is niets zonder kennis, maar ook kennis zonder intuïtie brengt je nergens”. Het gaat over het lezen van non-verbale reacties, over waardering en respect, over het achterwege laten van alle vooroordelen. Deze houding vraagt dat je gevoeligheden in bepaalde groepen kan aftasten, maar ook dat je de grens van je eigen kennis en achtergrond leert aangeven. Daar is niets mis mee, het is goed om dan terug te kunnen vallen op een collega of op een netwerk van partners.

Vormingplus Antwerpen werkt in zijn projecten bewust ervaringsgericht, maar ook voor Florinela gaat het leren op die manier verder. Zij leert van de mensen en de mensen leren ook van elkaar. Florinela waardeert dit wederkerig leerproces. Het ingaan op een leerproces waarvan de kennis die het zal opleveren niet vaststaat is een cruciaal onderdeel van het onzeker weten. Dat laat Florinela in en met groepen heel bewust toe. Ze ziet het als haar taak om kennis uit te wisselen en niet om te doceren. Pretenderen dat zij zou weten hoe de dingen in elkaar zitten zou ze als een grote fout beschouwen. “Daarvoor kan ik zelf nog veel te veel leren van de groep en van de mensen met wie ze omgaat.” Deze vorm van al doende leren is cruciaal voor sociaal-cultureel werkers die voorgaande kennis, inzichten en vaardigheden in steeds wisselende praktijken vertalen.

Om dit leren en-cours-de-route mogelijk te maken werken de collega's bij Vormingplus Antwerpen altijd met twee aan een project. Complementariteit is daarbij erg belangrijk. Wederzijds talent maakt het project sterker. Met twee werken, elk met een eigen voorkennis, helpt ook om de informatie die uit de groep komt anders op te nemen. "Vier oren horen meer en vier ogen zien meer." Leren en blijven leren zet zich ook in de praktijkgemeenschap verder. Samen met collega's reflecteert ze in die gemeenschap ook kritisch over het eigen sociaal-cultureel handelen en de verdere ontwikkeling ervan. En dat is geen overbodige luxe, vindt Florinela. "Er zit immers een groot verschil tussen een theoretisch kader en het effectief aangaan van uitdagingen voor en met een groep. Dag in, dag uit moet het omzetten van theorie naar praktijk je aandacht krijgen, zodat je omgang met mensen steeds beter, steeds uitnodigender kan worden. Zeker als het om kwetsbare doelgroepen gaat, is theoretische kennis alleen niet voldoende."